

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

PROGRAM POTPORE MALE VRIJEDNOSTI POLJOPRIVREDNICIMA
ZA PROVEDBU PROLJETNE SJETVE RATARSKIH KULTURA

- konsolidirano -

Zagreb, travanj 2025. godine

1. UVOD

U agrotehnici poljoprivrednih ratarskih kultura jedan od najznačajnijih čimbenika je kvalitetna provedba mjera kojima se osiguravaju optimalni uvjeti za postizanje prinosa od kojih je od posebnog značaja gnojidba.

Pravilna ishrana neizostavna je komponenta u uzgoju poljoprivrednih kultura. Pravilnom ishranom postižu se željeni prinosi, održava biljka u dobrom zdravstvenom stanju, a istovremeno se održava dobro stanje fizikalnih i kemijskih svojstava tla, očuvanje hranjive tvari u tlu. Pravilnom gnojidbom sprečava se i negativan utjecaj poljoprivrede na okoliš, a prvenstveno na emisiju stakleničkih plinova.

Trošak mineralnih gnojiva u ukupnim varijabilnim troškovima proizvodnje različit je prema kategorijama poljoprivrednih kultura te u prosjeku za žitarice iznosi 52 %, uljarice 45%, industrijsko bilje 30%, krmno bilje 60%.

Iako je prema podacima Europske komisije stanje na tržištu gnojiva u 2024. godini pokazivalo znakove oporavka, cijene su i dalje ostale znatno više od razine prije krize, tj. za 46% za dušik, 23% za kalij i 77% za fosfor, što je rezultat potaknut dugotrajnim učincima energetske krize i invazije Rusije na Ukrajinu, posebno u regijama koje su uvelike ovisne o uvoz ili gdje se proizvodnja još nije u potpunosti oporavila. Dodatno trendovi cijena gnojiva na svjetskom tržištu početkom 2025. godine pokazuju nastavak viših razina, što se posebno odnosi na dušična gnojiva.

Ovakva situacija na tržištu ukazuje na nastavak trenda visokih cijena gnojiva na što značajan utjecaj ima potražnja, cijene inputa u proizvodnji gnojiva, ograničenja u proizvodnji, trgovinske politike i geopolitičke nestabilnosti. Stoga se procjenjuje da će cijene gnojiva ostati na višoj razini i u prvoj polovici a moguće i tijekom cijele 2025. godine, a glavni uzroci tome su daljnji mogući poremećaji u opskrbi ponajviše uzrokovani nesigurnostima na europskom i svjetskom tržištu koje mogu rezultirati zadržavanju visokih cijena inputa u proizvodnji.

Na zadržavanje visoke razine cijene ali i skok cijene gnojiva vezan je uz porast cijene dušične komponente gnojiva koja je izravno vezana uz cijenu plina koji također bilježi rekordne poraste na svim tržištima.

Osim što se na tržište gnojiva negativno odražavaju već ranije prisutne nesigurnosti na tržištu, i to posebno povećana globalna potražnja za dušičnim gnojivima, prekidi u opskrbnom lancu koji utječu na proizvodnju i distribuciju i rastući troškovi energije, posebice prirodnog plina, koji je ključna komponenta u proizvodnji uree, dodatno na ovu nesigurnost utječu i zadnje geopolitičke prilike.

Iako se je tržište inputa u poljoprivrednoj proizvodnji koji uključuju i one od značaja za ratarsku proizvodnju u određenoj mjeri stabiliziralo gdje se mogu istaknuti sjeme i sadni materijal, poboljšivači tla i sredstva za zaštitu bilja i pesticidi, te su oni u četvrtom kvartalu 2024. godine oni u određenoj mjeri bili niži u odnosu na isti kvartal 2023. godine, u četvrtom kvartalu su oni bili za 0,78% viši nego u trećem kvartalu 2024. godine, a promatrano u odnosu na 2020. godinu troškovi sjemena i sadnog materijala su bili viši za 31,3%, a troškovi sredstava za zaštitu bilja za 8,7%.

Zadržavanje visokih cijena gnojiva uz prisutan trend viših cijena ostalih inputa u ratarskoj proizvodnji u odnosu na razdoblja prije nastanka poremećaja na tržištu koji su bili posljedica pandemije COVID-19 virusom te agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine i uz prisutnost trenutnih geopolitičkih prilika, od kojih se mogu posebno istaknuti sjeme i sadni materijal te sredstva za zaštitu bilja i pesticida, utječe na profitne margine poljoprivrednih proizvođača, posebno u proizvodnji onih ratarskih kultura koje zahtijevaju visoke unose dušika, što utječe na profitabilnost proizvodnje i stabilnost opskrbe hranom.

Cilj ovoga Programa je poljoprivrednim proizvođačima koji nastavljaju poljoprivrednu proizvodnju u 2025. godini i posebno su pogođeni porastom cijene gnojiva, osigurati određenu nadoknadu porasta cijene gnojiva kako bi se osiguralo zadržavanje dosadašnje razine poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj.

Potporom u okviru ovog Programa omogućit će se olakšano gospodarenje poljoprivrednicima u okviru nepovoljnih uvjeta nastalih izrazitim povećanjem cijena mineralnih gnojiva te osigurati zadržavanje razine poljoprivredne proizvodnje na razini prethodnih godina.

2. PRAVNA OSNOVA

Program se donosi na temelju članka 39. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18., 42/20., 127/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 52/21., 152/22. i 152/24).

Potpota iz Programa dodjeljuje se u skladu s Uredbom Europske komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru („Službeni list Europske unije“, L352/9 od 24. 12. 2013.), Uredbe komisije (EU) br. 2019/316 od 21. veljače 2019. godine o izmjeni Uredbe (EU) br. 1408/2013 o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru („Službeni list Europske unije“, L51 I/1 od 22. 2. 2019) te Uredbe Komisije (EU) 2024/3118 od 10. prosinca 2024. godine o izmjenama Uredbe (EU) br. 1408/2013 o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru koji je objavljen u „Službenom listu Europske unije“ 13. 12. 2024. godine

3. TRAJANJE PROGRAMA

Program se provodi u 2025. godini.

4. CILJ PROGRAMA

Cilj ovoga Programa je osiguranje poljoprivredne proizvodnje na razini prethodnih godina te osnaživanje poljoprivrednih proizvođača kroz određenu nadoknadu povećanja troškova proizvodnje nastalih porastom cijena inputa u poljoprivrednoj proizvodnji.

5. PRIHVATLJIVE POVRŠINE

Za potporu su prihvatljive proizvodne površine na kojima se proizvode poljoprivredne kulture i za koje je podnesen Jedinostveni zahtjev za potporu u 2024. godini.

Minimalna prihvatljiva površina pod poljoprivrednim kulturama iznosi 1,0 ha te je za potporu prihvatljivo do prvih 20 ha poljoprivrednih površina poljoprivrednog gospodarstva na kojima se uzgajaju jare ratarske kulture.

6. KORISNICI

Korisnici potpore su poljoprivredni proizvođači upisani u Upisnik poljoprivrednika, koji su podnijeli Jedinstveni zahtjev za potporu Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u 2024. godini, sa poljoprivrednim površinama veličine 1 ha i više na kojima se uzgaja jedna ili više ratarskih kultura.

7. OBLIK I NAČIN DODJELE POTPORE

Potpore se u skladu s ovim Programom dodjeljuje za poljoprivredna gospodarstva s poljoprivrednim površinama veličine 1 ha i više na kojima se uzgajaju ratarske kulture sukladno podacima s Jedinstvenog zahtjeva za potporu u 2024. godini.

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na temelju podataka iz dostupnih registara obavlja administrativnu obradu zahtjeva za potporu.

8. PRORAČUN ZA PROVEDBU PROGRAMA

Za provedbu Programa osigurana su financijska sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2025. i projekcijama za 2026. i 2027. godinu u iznosu od 20.000.000,00 eura, u okviru razdjela 060 Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva na stavci K821074 programi državnih i de minimis potpora i sufinanciranje infrastrukture za razvoj poljoprivrede.

Potpore u skladu s ovim Programom u iznosu od ukupno 20.000.000,00 eura biti će isplaćena u prvoj polovici 2025. godine.

9. PROVEDBA PROGRAMA

Provedba ovoga Programa propisat će se Pravilnikom, a provodit će ga Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.